

- PP – je závislá na biochemických procesech fotosyntézy autotrofních organismů
- její množství je dáno množstvím dostupných živin v systému
- produktem je biomasa vytvořená za časovou jednotku na určité ploše nebo objemu ve formě organické hmoty a těl producentů
- Hrubá (brutto) primární produkce (BPP) – veškerá organická hmota vytvořená producenty za časovou jednotku (patří sem i krytí vlastních metabolických procesů)
- Čistá (netto) primární produkce (NPP) – hrubá produkce zmenšená o vlastní metabolickou potřebu producentů

PRIMÁRNÍ PRODUKCE

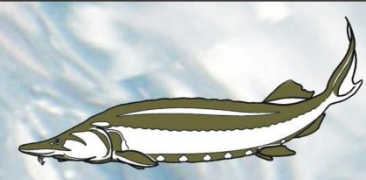
- základem metabolické aktivity všech fotoautotrofů (vyšší rostliny, řasy, sinice, fototrofní bakterie) je asimilace uhlíku
- zjednodušená sumární rovnice fotosyntézy

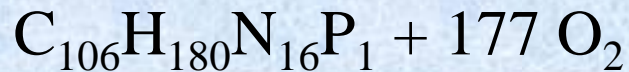
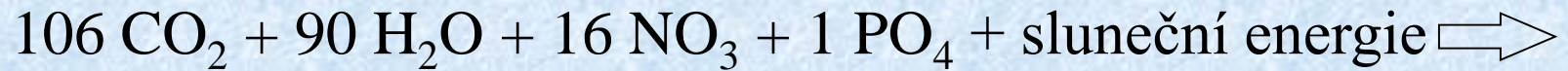
H_2A může být zastoupen vodou nebo sirovodíkem

- vodík uvolněný z rozkladu vody je využit na redukci CO_2 , syntézu sacharidu a zčásti na syntézu nové molekuly vody
- kyslík uvolněný rozkladem CO_2 je zčásti využit na syntézu sacharidu a nové molekuly vody, zbytek tvoří „odpadní“ produkt

PRIMÁRNÍ PRODUKCE

➤ fotosyntetická fixace radiační energie a syntéza organické hmoty autotrofními organizmy probíhá podle stechiometrické rovnice:

➤ Velmi nízká efektivnost vazby radiační energie primárními producenty (cca 99% rozptýlené energie tepla)

➤ stačí stanovit rychlost pohybu jedné složky v procesu fotosyntézy, lze pak ostatní členy stechiometricky dopočítat

MĚŘENÍ PRIMÁRNÍ PRODUKCE

- nejdůležitější skupinou primárních producentů jsou sinice a řasy
- vyšší rostliny mohou mít význam v mělkých nádržích, tocích a litorálu nádrží jezerního typu
- nejčastěji se sleduje uvolňování kyslíku nebo asimilace uhlíku
- METODA SKLIZNĚ – při studiu vodních makrofyt tam, kde býložravci nehrají významnou roli
- na lokalitě se v pravidelných intervalech odebírají části nebo celé rostliny nejčastěji z 1 m²
- vzorky se pak suší do konstantní hmotnosti a výsledek je potom v biomase sušiny za určitý časový interval (např. g.m⁻².rok⁻¹)

MĚŘENÍ PRIMÁRNÍ PRODUKCE

- maximální biomasa obvykle v době květu
- hmotnostní biomasu lze převést na kalorické jednotky
- 1 gram sušiny odpovídá přibližně 17 kJ (13,9-20,6 kJ)
- nelze odhadnout množství zkonsumované a rozložené biomasy mezi jednotlivými odběry
- u některých rostlin je prakticky nemožné odebrat kořenovou část
- problematický je i odhad ztrát energie na vlastní respiraci a metabolismus
- metoda sklizně udává čistou produkci

MĚŘENÍ PRIMÁRNÍ PRODUKCE

- KYSLÍKOVÁ METODA – metoda světlých a tmavých lahví založená na měření množství kyslíku
- technická nenáročnost a možnost využití v terénních podmínkách
- vzorky vody jsou exponovány v párech světlých a tmavých lahví v sériích od hladiny až po dvojnásobek průhlednosti vody (Secchi)
- ve světlé láhvi probíhá fotosyntéza i dýchání
- v tmavé láhvi jen (disimilace) dýchání
- doba expozice nejčastěji 24 hod. se startem okolo západu slunce
- vhodná pro vodní nádrže, rybníky a pomalé toky

MĚŘENÍ PRIMÁRNÍ PRODUKCE

- rozdíl koncentrace O_2 po expozici mezi světlou a tmavou lahví = hrubá (brutto) primární produkce (BPP)
- rozdíl koncentrace O_2 před expozicí a v tmavé láhvi po expozici = respirační potřeba (nelze rozlišit auto a heterotrofy)
- rozdíl koncentrace O_2 před expozicí a ve světlé láhvi po expozici = čistá (netto) primární produkce (NPP)
- nevýhodou je nízká citlivost metody
- pro produkční bilanci a energetické převody lze použít přepočty:
1 g vyprodukovaného O_2 odpovídá v průměru 0,73g suché organické hmoty bez popelovin (0,51-0,89g), což odpovídá ekvivalentu 14,7 kJ

MĚŘENÍ PRIMÁRNÍ PRODUKCE

- RADIOIZOTOPOVÁ METODA – založena na asimilaci značeného biogenního prvku
- technicky náročná, 100x citlivější než kyslíková metoda
- vhodná pro oligotrofní vody, laboratorní experimenty
- nejlépe se osvědčuje izotop ^{14}C (ve formě Na_2CO_3)
- vzorky vody opět do tmavých i světlých lahví, po expozici (nejčastěji 6 hod.) se vzorky zfiltrují a změří hladina radioaktivity
- výpočet vychází z předpokladu proporcionální inkorporace všech typů uhlíku (malá odchylka u izotopu C: $^{14}\text{C} = 1:1,05$)
- měříme čistou (netto) primární produkci (NPP)
- 1 g asimilovaného C je v průměru 1,9 g (řasy) 2,2 g (makrofyta) suché organické hmoty bez popelovin

MĚŘENÍ PRIMÁRNÍ PRODUKCE

- METODA MĚŘENÍ ÚBYTKU BIOGENNÍCH PRVKŮ V SYSTÉMU
- založena na bilanci biogenů odčerpaných autotrofy z vodního prostředí při produkci organické hmoty
- pouze tam, kde je přísun živin nárazový (např. ve velkých jezerech po zimní stagnaci – nahromaděný dusík nebo fosfor, jarní rozvoj fytoplanktonu v mořích)
- rychlost snižování obsahu živin je pak v souladu s rovnicí produktivity mírou produkce

Dlouhodobé sumy a průměry primární produkce toků a nádrží.

Biotop	Lokalita	Období	Hrubá primární produkce O ₂ g.m ⁻²	
			za den	za vegetační sezónu
Řeka	Vltava u Kamýku	7.-9. 1960	2,06	
	Dunaj ř.k. 1820	4.-9. 1966	3,32	600
	Sázava ústí	1969	11,86	2290
Údolní nádrž	Lipno	1965-1968	2,1	417
	Slapy	1960-1969	1,7	333
	Štěchovice	1963-1964	0,8	160
	Kníničky	1966-1969	4,2	846
	Klíčava	1962-1970	2,6	522

Dlouhodobé sumy a průměry primární produkce rybníků.

Biotop	Lokalita	Období	Hrubá primární produkce O ₂ g.m ⁻²	
			za den	za vegetační sezónu
Rybník	Smyslov u Blatné	1961-1963	5,5	921
	Velký Pálenec	1961-1964	3,0	496

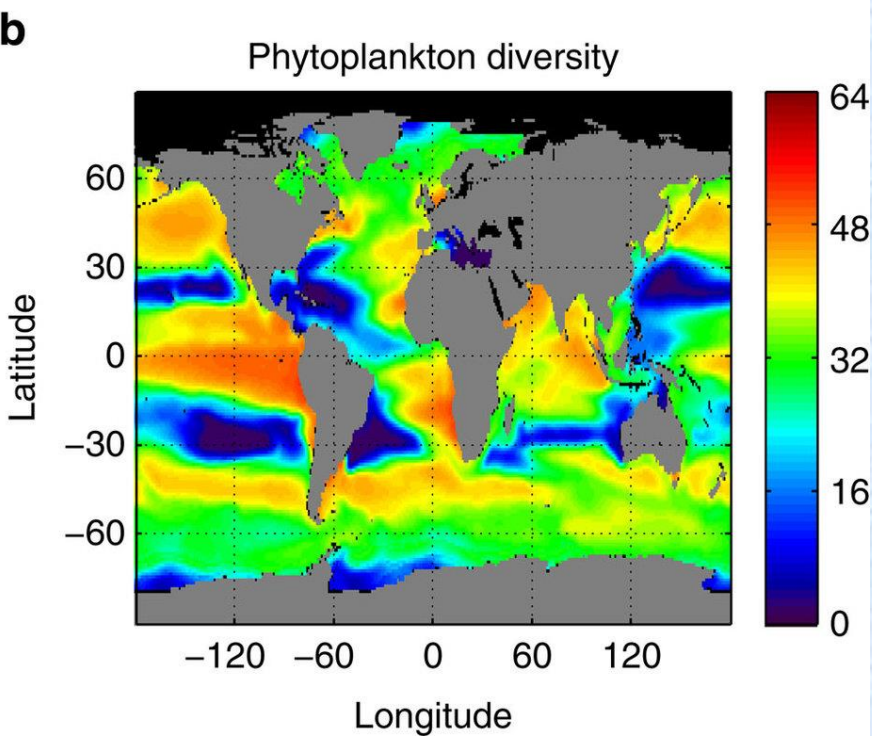
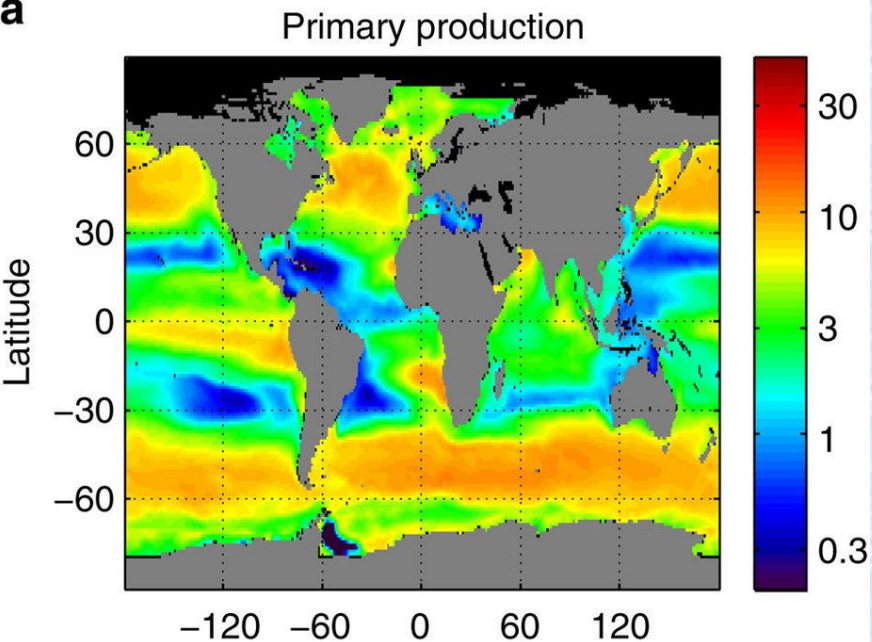
Rybník	Primární produkce, průměr za sezónu, O ₂ g.m ⁻² .d ⁻¹	
	Vyšší rostliny	Řasové nárosty
Smyslov	6,7	0,22
Pálenec	4,5	0,08

Hrubá primární produkce O₂ mg.l⁻¹.den⁻¹

Rybník	Nesyt	Hlohovecký	Prostřední	Mlýnský
měsíc				
IV	8,33	4,43	10,19	6,08
V	4,43	4,25	7,38	3,12
VI	5,69	2,97	5,69	5,57
VII	7,19	2,40	4,20	3,70
VIII	5,93	5,69	4,70	3,13
IX	6,16	4,18	-	4,64
X	1,21	7,26	-	-

Změny hrubé primární produkce O₂ mg.l⁻¹.den⁻¹ na lokalitě Fraumuhln (nádrž rybníčního typu) v závislosti na hloubce.

Měsíc	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
Hloubka							
0 cm	2,04	6,39	1,09	0,06	2,60	3,99	0,49
50 cm	3,53	3,65	0,55	0,01	1,23	3,72	3,56
100 cm	1,84	1,34	0,22	0,17	3,42	1,02	0,72
150 cm	1,53	0,89	2,67	0,33	0,10	1,24	0,35
Průměr	2,24	3,07	1,13	0,14	1,84	2,49	1,28

(a) Primary production ($\text{mmol C m}^{-3} \text{ d}^{-1}$); (b) phytoplankton diversity (# species) (contributing >1% to total biomass).